

BRASSÓI UJLAP

Megjelenik este 6 órakor.
Egyes szám ára 2 fillér.
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Társadalmi napilap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kapu-utca 72.
Telefon 356.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalból elhozva 1 óra 40 fill.
1 óra házhoz hordva 60 fill.
Pesti Ujlappal 1 óra 1 K.

Készüljünk!

(F. M.) Keresztényirányu mozgalmaink részére az uborka szezon szintén uborkaszezon. Szeptember hónappal azonban megkezdődik az eleven, mozgó egyesületi élet. Nagy tervekkel kezdődik meg az idei tél beköszöntése. Ebben az évben még soknak kell történnie. A brassói keresztény egyesületi élet és agitáció szeptember első felében a budapesti központ közreműködésével megtartandó nyilvános diszülésekkel kezdődik. Dr. Giesswein Sándor, Dr. Baránszky Béla, Huszár Károly és Haller István vezérszónokok fognak előadásokat tartani. A keresztényszociális mozgalmak vezérfiai. Készülnünk kell erre az ünnepre, mikor ilyen előkelő vendégeink lesznek. Hatalmasnak kell lennie az öntudatunk megnyilatkozásának. Letagadhatatlanul ki kell mutatnunk ellenségeinknek, hogy nem csak élünk, hanem erősek vagyunk. A szervezetek vezetőemberei fogják most már kezükbe a terv keresztülvitelét. Gyurni, dolgozni és nem pihenni.

Anktualissá vált, hogy a rajzteremből a városi élet minden megnyilvánulásában részt vegyünk. Erőt gyűjteni és a szervezettség hatalmát kamatoztatni a keresztény eszmék érdekében a célunk.

Uj alakulás kell! Biztos erkölcsi alapon nyugvó szervezetek kellenek. A kereszténység alapján álló emberek végre mindenhol a kereszténység iránytűje után igazodjanak. Bevonulni minden hová, ahol eddig szavunk nem volt. Ez lesz a téli programunk.

Székely János

előadása.

A ker. szoc. szervezetek együttes gyűlést tartottak szerdán este a rajzteremben. Brassován Sándor elnök nyitotta meg a gyűlést és üdvözölte Székely János központi

titkár, aki aztán egy órás beszédben foglalkozott a szervezkedés szükségességével, a keresztény szociális szakszervezkedés okairól. Nagyszabású beszédjével hatalmas tapsvihart aratott. Majd Fröhvirth Mátyás az idő rövidsége miatt csak egy pár gondolatot tűzött Székely János beszédjéhez, akinek a szervezetek nevében meleg köszönetet mondott az értékes előadásért.

HIREK

Péntek
augusztus
9.

Róm. kath. Roman
Protestáns Román
Gör. k. Hermolaus
Nap kél 4 47. nyug 7
23 perckor. Hold kél

9 ó. 45 perckor. Nyug. 9 ó. 51 perckor.

Keresztényüldözés.

Kinából azt az értesítést kapta a misszió kölni központja, hogy Santungban öt ezer keresztény házat felgyújtottak és több papot megöltek.

Modern öngyilkosság.

Budapestről érdekes öngyilkosságról kaptunk táviratot. Egy gépiró kisaszonyba halálosan beleszeretett egy magánhivatalnok. A leány azonban más fiatalembert ismert meg, aki ügyesebbnek tűnt fel előtte és bucsu levelet írt az előbbinek. Erre a magánhivatalnok telefonon hívta fel ideálját. Rövid beszélgetés után a fiatal ember hálántékon lőtte magát a telefonfülkében és rögtön meghalt. A leány telefonon meghallotta a durranást és elájult. A leány most halálosan beteg.

Munkás halál.

A budapesti Ganzgyárban kedden egy fal ledőlt és több munkást mag alá temetett. Egy azonnal meghalt, 7 pedig súlyosan megsérült.

A brassai ötvösség története.

A Gyárfás Tihamér szerkesztésében és kiadásában megjelenő Művelődés történeti monografiák sorozatában egy új kötet hagyta el a sajtót. A huszonkét iv terjedelmű, gazdagon illusztrált kötetnek A brassai ötvösség története a címe és maga a szerkesztő, Gyárfás Tihamér írta. A szerző régi munkása a hazai művelődéstörténetnek, több ilyen természetű könyvet írt már.

Nemrégem keltett általános figyelmet tudományos körökben Bathyánum című kötetével, amelyben a gyulafehérvári híres Bathyánum-könyvtár tudományos kincseit ismertette. A most feldolgozott tárgykörből is jelent meg már önálló dolgozata Régi brassai ötvösség egyik legérdekesebb fejezetét írta meg eredeti forrástanulmányok alapján. Ezzel bizonyos tekintetben átörö munkát végzett. A hazai ötvösségnek történetét még nem írták meg, de nem is lehetséges ez addig, míg az egyes virágzó ötvöstelepek monografiái nem látnak napvilágot. Azok a tanulmányok és összefoglaló ismeretetések, amelyek eddig nálunk itt-ott megjelentek, csak bevezetések, azok csak halvány fogalmat adnak az ötvösség történetéről.

Gyárfás már évek óta gyűjti az adatokat az erdélyi ötvösség történetéhez, különösen azon öt száz városról, amelyek ipar tekintetében is „unióban” állottak egymással. Ezek: Szeben, Brassó, Segesvár, Medgyes és Beszterce. Bár kifejezetten csak a brassói ötvösség történetét írja meg, mégis nagy vonásokban az egész iparágrol igyekszik képet festeni. Munkájának tudományos értéke abban rejlik, hogy sok ismeretlen adatot hoz felszínre és azokat magas szempontok szerint dolgozza fel. A brassai ötvösség története az 5 eleven és fordultatos előadásában a hazai művelődéstörténet egyik legérdekesebb fejezete. A szerző minden tekintetben érdemes munkát végzett, amelyet nem szükséges külön a közönség figyelmébe ajánlani. Ez a munka a legszebb dicsérete és a legjobb ajánló levele önmagának. Elsősorban nagy érdeklődést kelt a monografiák többi kötetei iránt, amelyek időnként fognak megjelenni. Gyárfás Tihamér ezek kiadásával nagy szolgálatot tesz a tudománynak és azért megérdemli, hogy vállalta széleskörű érdeklődésben, pártfogásban részesüljön. A vaskos kötet ára 3 korona 30 fillér bérmentes küldéssel; könyvkereskedők útján pedig 4 korona 50 fillér. Megrendelhető a szerzőnél Brassóban.

Kovács szabadon.

A letartóztatott Kovács Gyula képviselőt, aki Tiszára lőtt, a vizsgálóbíró szabadlábra helyezte. Előreláthatólag a vádtaács helybenhagyja a vizsgálóbíró végzését.

Eszperantó szentbeszéd.

Szeptemberben fog lefolyni az eu-charisztikus kongresszus Wienben. A kongresszuson Dr. Giesswein Sándor ker. szoc. képviselő eszperantó nyelv-

ven szent beszédet fog tartani a Karlskirchében.

Tőzsdebiróság Aradon.

Az igazságügyi miniszter tegnap ujságírók előtt nyilatkozott terveiről Szándékában áll a tőzsde megreformálásával kapcsolatban tőzsdebiróságot szervezni Aradon. Továbbá nyilatkozott a kész sajtótörvény javaslatáról is, amelyen kisebb változtatásokat tesz.

Tűz az elmeógyógyintézetben.

A nagyvárad elmeógyógyintézetben tűz támadt. Az őrültek között óriási pánik keletkezett. A mentési munkálatok után vették észre, hogy két elmebeteg nyomtalanul eltűnt.

Borbélygyűlés.

A szerdai előadások után fél 10 órakor a fodrászegédek tartották ülését Medgyes elnöke alatt. Fröhvirth Mátyás fejtegette a napirendet, amelyhez többen hozzászóltak.

Vigalmi gyűlés.

A ker. szoc. szervezetek által aug. 20-án tartandó mulatság vigalmi ülését hétfőn este a rajzteremben fogjuk megtartani. Minden szervezet gondoskodik a képviselteséről.

Harcászati lövészet.

A helybeli 24-ik honvédezred folyó év augusztus hó 8—19-én a Pojánában éles töltennyel harcszerű lövészetet tart, az ott tartózkodás tilos a jelzett időben.

Megőrült az utcán

Köröspatakon vasárnap este nagy feltűnést keltett Fehér István földmives viselkedése. Az utcán szaladt végtelen ordítás közepette és folyton kiabálta: megőrültem a gazembert, átszurok a bitangot. Az emberek lefogták a dühöngő szerencsétlent és házába vitték. Az orvos megállapította róla, hogy közveszélyes őrült és családja e héten Budapestre a Lipót-mezőre szállította. A szerencsétlennek van 8 gyermeke. Felesége már nincsen. A gyermekek még kicsik.

Skandalum a Vasut-utcában.

Tegnap este hatalmas veszekedésre futottak össze a Vasut-utcában. Egy boldog házaspár veszett össze és a férj hajánál fógva huzta a feleségét. Az egész járdát elállták az emberek. A házbanlakók a szobába tuskolták a veszekedő asszonyt és férfit.

Összeütközés

Botfalu felé vezető országúton ma délelőtt sok emberrel megrakott autó egy parasztkocsinak ment neki. A kocsit féloldalt fordult. Egy földmives kiesett belőle, de nem történt semmi baja. Egy kissé szitkozódott, de aztán tovább ment az auto is és a kocsit is. Az autón ülők készakarva nem tértek ki és az összeütközés után kacagták a szerencsétlen földművest.

Leforázott emberek.

A kőolajfinomítóban délelőtt végzetes szerencsétlenség történhetett volna. Egy munkás nagy forró vízzel telt tartány mellett ment el és ballábával belépett, azonban nem esett bele. Egy másik munkatársa látta a veszedelmet gyorsan hozzá ugrott és kiharcolta metneni, de szerencsétlenségére, ma-

ga is belépett a tartányba. Mind a kettőt a kórházban kezelik.

Színház

Vendégszereplés. — Ujvári Lajos muló gyöngékedése folytán az igazgatóság, tekintettel a már megállapított műsorra, vendégszereplést látott szükségesnek, hogy a műsor változást ne szenvedjen. A vendégszereplő művész Tardos Jenő, egy nagy vidéki színház elsőrangú komikus táncos színésze, a ki Ujvári Lajos helyett szombaton, a „Lengyel Menyecske” -ben Madarassy Albertet, vasárnap délután pedig a „Milliárdos kiscsoszony” -ban Feigenbaum Móricot játsza el.

Ma, csütörtökön, augusztus 8-án, ujdonsággal először: „Nincs tovább”. színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre. Pénteken a „Két árva”. színmű 4 felvonásban, 7 képből. Irták D'Ennery és Cormon. Fordította: Vezéri Ödön. Zenéjét szerzette: Debiilemont I. T.

Levél idegenből.

Kedves Szerkesztő Ur! Megígértem, hogy uti élményeim megírom kedvenc lapunk számára s most megkezdem, bár kijelentem, hogy ilyen könnyelmű ígéretet többé nem teszek. Most is hagyományos szerencsémnek s riporter arcátlanomnak köszönhetem, hogy ígéretem beválthatom. Az eset úgy történt, hogy én a nagy melegben, melyet az amerikából ide szabaduló hősugarak okoztak, meguntam az utazást s kiszáltam X. városkában egy kis pihenőre. Éppen sétára indultam, mikor azt a hirt hallottam, hogy az X-i kath. nőegylet d. u. 6 kor gyűlést tart. Brávó, gondoltam magamban, s már tartottam is arra felé mosolyogva előre magamban azon, hogy mily kellemes délutánom lesz. És csalódtam. Komolyan mondom k. Szerkesztő ur, csalódtam. Azt gondoltam, hogy hallani fogok, keserűséggel telt beszédeket a zsarnok s elnyomó férfi had ellen, siró panaszokat az eltiport nő jogokért s megzavarását, a nők egyenjogóságának stb. És ehelyett? Ehelyett k. Szerkesztő ur (most leveszem tiszteletből kalapom) hallottam az elnöklő nő szájából egy olyan beszédet s tapasztaltam a jelenlévők részéről a beszédre oly lelkesedést, melyért szerettem volna minden tagnak megcsókolni a kezét.

De már látom a szeméből, hogy nagyon kíváncsi s mert engem is vacsorára hívnak röviden csak az egyhangú határozatot írom meg. Az X-i nőegylet elhatározza, hogy megalakítja a kath. sajtó nő bizottságot s minden nő saját elhatározásából legkedvesebb kötelességének tartja azt, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel munkálkodjék azon, hogy a családi asztalra csak kath. szellemű lap jusson. S e célra minden kath. háziasszony havonként felajánl a konyha pénzből egy koronát. Hát K. Szerkesztő Ur, midőn én ezt hallottam s midőn az arcomon a lelkesedés tűzét láttam, ezt mondtam magamban, ezek nők, ezek kath. nők,

Hentschel Brassó,

ezek előtt leemelem kalapom s nem szégyellem bevallani, hogy a gyűlésről távozóban két könny csepp csillogott szememben s én arra nagyon büszke voltam. De miért is irtam én ezt meg. Önnek K. Szerkesztő Ur! Meg mondom. A közelmúltban nagyon sokat olvastam kedvenc lapunkban a nőkérdésről, de mind elméletben. Azt láttam, hogy a nők jogokat akarnak, de kötelességeikről keveset csevegnek. Csupán a legutóbbi pengette meg ez eszmét: „adjanak a nők munkát”. Ime itt van. Az X-i kath. nőegylet kiadta a jelszót s meg kezdte a munkát. X-ben a kath. családok kath. ujságot fognak olvasni. Az eszme nem rossz s azt hiszem, hogy nem rossz Brassóban. Propagálja az eszmét k. Szerkesztő Ur s én hiszem, hogy Brassóban lesznek kath. hölgyek, kik szívük gyöngédségével oda hatnak, hogy Brassóban is elérhető legyen az, mit az X-i hölgyek megteremtettek. Próbálja meg. Brassóban akadnak megértő lelkek, mit szól hozzá?

De most már megyek. Nem kávéházba, de aludni, mert fáradt vagyok s álmodni fogok szépet, nagyon szépet arról a lelkes nőgárdáról, mely Brassóban csodákat művel, mely a kath. sajtó mozgalomnak di-csőséget teremt.

Pá Kedves Szerkesztő Ur, álmodjék szépeket s gondoljon rám. Önző vagyok? nem! gondoljon inkább másra. Isten velünk! Sokszor üdvözlí

Nó

X-ben 1912. aug. 5.

TÁVIRATOK

Auffenberg állása inog.

Bpest. aug. 8.

Az ellenzéki lapok előkelő helyről azt a fontos politikai hírt hozzák, hogy Auffenberg állása bizonytalanra vált, mert a király elé terjesztett vezérkari reorganizáció javaslatát visszautasították.

Konstaniinnápoly
aug. 8.

Az ifju törökök bizottsága saját kebeléből akar kormányt alakítani a szultán jóváhagyása mellett. A tisztikar egy monstre gyűlésen ez ellen tiltakozott és kimondotta, hogy ez esetben katonai forradalom elé állítják törökországot. Történelmi fejlemények előtt áll Törökország.

A lap szerkesztéséért felelős:

Fröhvirth Mátyás.

Kiadja: A Kath. Népszövetségi Takarékos és Hitelszövetkezet